

Aktuelt

Vadefuglekongference i Sverige

Den 14-17. oktober 2006 stod den zooøkologiske afdeling ved Lunds Universitet for International Wader Study Groups årlige konference, som samlede vadefuglefolk fra nær og fjern. Mange spændende foredrag, plakater og workshops fulgte, og jeg nævner her nogle helt subjektivt udvalgte bidrag, der fascinerede mig.

I det nordligste Norge har Barbara Ganter & Hans-Ulrich Rösner studeret en lille bestand (35-60 par) af Almindelig Ryle igennem seksten år. I løbet af årene har de ringmærket mere end 1800 nyklækkede unger, og over 80 af disse er senere genfundet i samme område. Det har gjort det muligt at konstatere nogle eksempler på indavl: ynglear sammensat af mor/søn eller af søskende. Klækningssuccesen for disse par var signifikant lavere end for populationen som helhed.

Ved floden Bug i det østlige Polen har Przemek Chylarecki studeret en bestand af Stor Præstekrave. Interessant nok viste det sig, at op til 48% af de fugle, der lagde om eller lagde et andet kuld, valgte at skifte til et andet område end der hvor de havde lagt første-kuldet. Det var fortrinsvis hunnerne, der skiftede til et nærliggende område, hvor de fandt nye partnere til det nye kuld. Tilsvarende var det fortrinsvis hannerne, der blev i det gamle område, hvor de ofte fandt en ny hun til et kuld nummer to. De fugle, der flyttede, adskilte sig lidt fra dem der ikke gjorde, blandt andet var de generelt i bedre form. Chylarecki mener, at denne adfærd kan være en tilpasning til de forandringer i tilgængeligheden af egnede ynglehabitater, der sker i naturlige flodsystemer som Bug i løbet af sæsonen.

Steppevibens ynglekolonier i Kasakhstan blev sat under lup af Koshkin og hans kolleger. De fandt, at ynglekolonierne fortrinsvis lå nær menneskelig bosætning – eller snarere nær områder, der blev græsset af kvæg. Ynglebiologiske undersøgelser viste, at ungeproduktionen lå meget højere end produktionen hos den nære slægtning, Viben. Derfor mener Koshkin ikke, at det er tilstandene i yngleområderne, der skaber problemer for Steppeviben. Fremtidige undersøgelser bør således fokusere på faktorer, der har betydning på trækrutterne og i vinterkvartererne. Om den russiske bestand kunne Vladimir Morozov melde om meget små kolonier og formentlig kun omkring 20-30 par i

Fig. 1. Fra The Broads i England. En af de små kanaler, der indgår i de systemer, der styres af en simpel slusemekanisme, som landmanden nemt kan betjene. Resultatet har ofte været en bedring i Vibernes habitat. Foto: Sarah May Eglinton.

alt. Han anså tab af egnede ynglelokaliteter for den alvorligste årsag til Steppevibens drastiske nedgang i Rusland. Så situationen for arten er kompleks, og yderligere undersøgelser er på vej både fra Rusland og Kasakhstan.

På en workshop om vådt græsland kom et af oplæggene fra Sarah Eglinton fra East Anglias universitet. Engenes vadefugle er i tilbagegang i Europa, og reservaternes funktion som øer af egnet habitat er ikke tilstrækkelig til at standse denne nedgang. Græsset eng kan potentielt være en løsning, hvis områderne forvaltes fornuftigt. Eglinton har arbejdet på at udvikle en praksis, der nemt kan indkorporeres i den landbrugsmæssige drift og samtidig vil være et væsentligt skridt mod at stabilisere vibebestanden i The Broads, Østengland.

Blandt andet har små kanalsystemer, som styres via en simpel slusemekanisme, vist sig gavnlige for etableringen af god vibe-habitat, samtidig med at landmændene har fundet sluserne nemme at betjene (Fig. 1).

Dette var blot et lille udpluk af en lang række indlæg af generelt høj klasse. Traditionen tro var

konferencen præget af en god stemning, ikke mindst takket være en veloplagt og kompetent svensk arrangørgruppe. Selv har jeg allerede tilmeldt mig den næste konference i dette forum. Det bliver i efteråret 2007 i La Rochelle, Frankrig.

Jannik Hansen

The Seabird Group

The Seabird Group afholdt i dagene 1.-3. september 2006 den 9. internationale havfuglekonference under titlen *Seabird populations under pressure*. Det skete i Aberdeen, hvor de stemningsfyldte gamle bygninger i Kings College dannede ramme. Her kunne de i alt 163 deltagere fra 16 lande følge 33 foredrag inden for konferencens 6 undertemaer.

Det første af disse var fiskeriets indvirkning på havfuglene. Her blev det blandt andet berettet fra en newzealandsk undersøgelse, at en lille andel af fiskeflåden er ansvarlig for størstedelen af bifangsterne af havfugle, hvilket tyder på, at disse fartøjer ikke gør nok for at undgå det. Havfuglene tiltrækkes af de store mængder fiskeaffald, som ofte smides overbord mens fiskeriet foregår. Det blev anbefalet primært at koncentrere sig om at undgå at tiltrække havfuglene og i mindre grad at prøve at mindske bifangsterne gennem ændringer af fiskeriudstyrets udformning.

Konferencens andet tema var klimaændringernes effekter på havfuglenes bestande. Klimavariabel har en særlig stor betydning under havfuglenes træk. For Lille Stormsvaler er det således vist, at kropvægten under det nordgående træk ud for Portugal hænger nøje sammen med overfladevandets temperatur 2-7 måneder tidligere. Det kan skyldes, at vandtemperaturen påvirker produktiviteten i havet og dermed mængden af tilgængelig føde for de trækkende stormsvaler. Udsving i klimaet skaber også problemer for Riden på Newfoundland, hvor havtemperaturen i månederne op til ynglesæsonen blev identificeret som den mest betydende faktor for ynglesuccesen.

Tredje tema var pattedyrprædation. På Ascension i midten af Atlanterhavet har bestanden af Sodfarvet Terne været plaget af prædation fra indførte katte, siden øen blev befolket af mennesker. Efter et effektivt udryddelsesprogram er kattene nu væk, men det har ikke medført nogen målelig stigning af ternebestanden. I stedet er to andre ind-

førte arter gået kraftig frem, nemlig Almindelig Mynah og Sort Rotte, og disse to arter har overtaget prædationen på rederne af Sodfarvet Terne.

På konferencens anden dag blev klimaændringerne taget op igen. Her fortaltes om Topskarven, at den har en fantastisk evne til at udnytte gode vilkår, men at arten er tilsvarende udsat i år med dårlige forhold. Den ufuldstændigt vandskyende fjerdragt øger Topskarvens fourageringsevne, men den våde fjerdragt er samtidig langt mindre isolerende, og mens det ikke betyder så meget i gode år, medfører det en højere dødelighed i år med koldt og stormfuldt vejr.

Konferencens femte tema handlede om forstyrrelser. I denne kategori faldt en tysk undersøgelse af flugtafstande hos havdykænder i forbindelse med skibstrafik. Resultaterne viste, at Havlit og Ederfugl var mindst påvirkede, mens Sortand havde den største flugtafstand. Samtidig var flugtafstanden positivt korreleret med flokstørrelsen. I områder med den mest intensive skibstrafik fandtes generelt kortere flugtafstande, hvilket tyder på en vis tilvænning.

Under konferencens sidste tema, om forurening, påvistes det hvordan maveindholdet hos Mallebukker kan indgå som et økologisk kvalitetsmål (EcoQ) af havet. Mallebukken er i den forbindelse velegnet, da den forekommer i et stort område, ikke gylper indtagne forureningsobjekter op og udelukkende fouragerer til havs. Projektet har indtil videre vist, at 40-60% af de ilanddrevne Mallebukker har mere plastik i maven end den fastsatte kritiske værdi på 0,1 g.

Om morgenen efter konferencens sidste dag var der arrangeret en fugletur for de 26 deltagere, som endnu ikke var taget hjem. Turen gik til indland-slokaliteter og bød på fantastiske udsigter og fine indslag af Skotsk Rype, Bjergvipstjert og whisky ved det afsluttende besøg på Royal Lochnagar Distillery.

Jørn Lennart Larsen